

"НАДІЙНІСТЬ ЕЛЕКТРИЧНИХ МАШИН"

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>14 «Електрична інженерія»</i>
Спеціальність	<i>141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»</i>
Освітня програма	<i>ОНП ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Денна/прискорена/дистанційна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>I курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>120 годин / 4 кредитів ECTS</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/МКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ViewSchedule.aspx?v=a85999b3-d50c-41f1-be38-6616d9c511ca http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ViewSchedule.aspx?v=5704220f-c820-4b25-8a19-b8144821e270</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектори: к.т.н. доц. Реуцький Микола Олександрович, rto318@i.ua к.т.н., доц. Гераскін Олександр Анатолійович, Fegasusr@gmail.com Лабораторні роботи: к.т.н. доц. Реуцький Микола Олександрович, к.т.н., доц. Гераскін Олександр Анатолійович</i>
Розміщення курсу	<i>https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</i>

Програманавчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Програма навчальної дисципліни «Надійність електричних машин» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів з галузі знань 14 «Електрична інженерія» за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка».

Метою навчальної дисципліни є формування здатностей: об'єктивно оцінити переваги та недоліки електричних машин, технологічні та експлуатаційні впливи на вузли та конструкцію електричних машин з точки зору якості та надійності; спланувати та провести випробування електричних машин на надійність і оцінити результати випробувань; розрахувати надійність основних вузлів електричних машин; системно-цільового підходу до вирішення практичних інженерних та наукових проблем надійності електричних машин; вирішення проблем надійності, які виникають при розробці та експлуатації нових, більш ефективних електромеханічних систем та вмінь застосовувати методи і основні правила експлуатації електричних машин та трансформаторів; термінологію і аналізувати: характеристики та показники надійності електричних машин; основні математичні моделі для розрахунку показників

надійності електричних машин та їх експериментальної оцінки; вплив технології виробництва та експлуатації в різних умовах на процеси розвитку відмов елементів, систем та електричних машин в цілому; використання сучасних методів проектування електричних машин: визначення видів ушкоджень електричних машин за результатами аналізу їх вібрації та шуму; розуміння сучасних підходів в обробці сигналів датчиків вібрації; користуватися поняттями з області віброакустики; використовувати сучасні методи розрахунків вібрації і шумів, а також зменшувати віброакустичну активність електричних машин різних типів на стадії їх проектування; користуватися сучасними методами експериментального дослідження вібрації і шуму електричних машин різних типів; оволодіння навичками використання ефективного віброзахисту різних типів електричних машин.

Предметом навчальної дисципліни є взаємозв'язок надійності, якості та ефективності електричних машин, специфічних математичних методів, елементів математичної та фізичної теорії надійності щодо електричних машин, методи математичного моделювання та аналізу дифузних систем, ймовірнісні характеристики міцності, старіння, механізмів розвитку відмов найслабших елементів електромеханічних систем; система властивостей фізичних процесів збудження шуму і вібрації в електричних машинах різних типів, а також сучасні засоби вимірювання вібрацій і діагностування ушкоджень в електричних машинах.

Програмні результати навчання:

Компетенції загальні:

ЗК7. Здатність виявляти та оцінювати ризики.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

Компетенції фахові:

ФК1. Здатність застосовувати отримані теоретичні знання, наукові і технічні методи для вирішення науково-технічних проблем і задач електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

ФК4. Здатність розробляти та впроваджувати заходи з підвищення надійності, ефективності та безпеки при проектуванні та експлуатації обладнання та об'єктів електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

ФК11. Здатність оцінювати показники надійності та ефективності функціонування електроенергетичних, електротехнічних та електро-механічних об'єктів та систем.

ФК 17. Здатність до усвідомлення сучасного стану та розуміння перспектив розвитку електроенергетики та електромеханіки.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Знаходити варіанти підвищення енергоефективності та надійності електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного обладнання й відповідних комплексів і систем.

ПРН02. Відтворювати процеси в електроенергетичних, електротехнічних та електромеханічних системах при їх комп'ютерному моделюванні.

ПРН03. Опанувати нові версії або нове програмне забезпечення, призначене для комп'ютерного моделювання об'єктів та процесів у електроенергетичних, електротехнічних та електромеханічних системах.

ПРН04. Окреслювати план заходів з підвищення надійності, безпеки експлуатації та продовження ресурсу електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного обладнання і відповідних комплексів і систем.

ПРН06. Реконструювати існуючі електричні мережі, станції та підстанції, електротехнічні і електромеханічні комплекси та системи з метою підвищення їх надійності, ефективності експлуатації та продовження ресурсу.

ПРН10. Презентувати матеріали досліджень на міжнародних наукових конференціях та семінарах, присвячених сучасним проблемам в області електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

ПРН21. Аналізувати поточний стан електроенергетики та електромеханіки, розуміти та оцінювати напрямки та перспективи їх розвитку.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисциплінами, що передують вивченню дисципліни «Надійність електричних машин» та складають її теоретичну базу є: «Вища математика», «Фізика», «Теоретичні основи електротехніки», «Електричні машини». Дисципліна становить основу проходження переддипломної практики та виконання магістерської дисертації.

Зміст навчальної дисципліни

Кредитний модуль структурно розділено на розділи, а саме:

- **Надійність електричних машин**, до якого ввійшли питання: основні поняття та складові надійності, основні етапи забезпечення надійності, елементи теорії ймовірностей та математичної статистики, кількісні показники надійності, структурна надійність, закони розподілу відмов, оцінка надійності за даними випробувань та експлуатації.
- **Вібрації та шуми електричних машин**, до якого ввійшли питання: основні параметри звуку, шуму і вібрації; джерела шуму та вібрації електричних машин; розрахунок вібрації і випромінюваного шуму; магнітний шум асинхронних двигунів; магнітний шум синхронних машин; магнітний шум машин постійного струму; аеродинамічний шум електричних машин; вібрація електричних машин, що збуджується джерелами механічного походження; вимірювання шуму і аналіз сигналів датчиків вібрації електричних машин.

3. Навчальні матеріали та ресурси

Основні інформаційні ресурси:

1. Дискретні вейвлет-перетворення в діагностуванні гідроагрегатів : монографія / В. В. Кухарчук, С. Ш. Кацев, В. Ф. Граняк, С. О. Биковський. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 112 с.
2. Elias G. Strangas, FaultDiagnosis, Prognosis, andReliabilityforElectricalMachinesandDrives / Elias G. Strangas, GuyClerc, HubertRazik, AbdenourSoualhi // Wiley-IEEE Press. – 2021. - 443 p.
3. Надійність електричних машин: Вібрації та шуми електричних машин: комп'ютерний практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ., які навчаються за освітньою програмою "Електричні машини і апарату" / КПІ ім. І. Сікорського; уклад.: О.А. Гераскін. – Електронні текстові дані (1 файл: 10 Мбайт). – Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2019. – 108 с.
4. ReliabilityofElectricMachines: VibrationsandNoisesofElectricMachines: computerworkshop [Electronicresource]: educationaltutorialforstudentsstudyingonspecialty "Electricpowerengineering, electricalengineeringandelectromechanics" / KPI 141

namedafterIgorSikorsky; Authors: Oleksandr GERASKIN, Evgen DUBCHAK. – Electronicstextdata (1 file: 6 MB). - Kyiv: KPI namedafterIgorSikorsky, 2021. - 103 p.

5. *Надійність електричних машин [Електронний ресурс] : навчальний посібник з освітньої компоненти «Надійність електричних машин» до виконання лабораторних робіт для здобувачів, які навчаються за ОПП другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М. О. Реуцький, А. А. Шиманська, С. С. Цивінський, В. В. Котлярова. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,43 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 72 с. Рекомендовано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського як навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка. Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № 8 від 02.06.2023 р.) за поданням Вченої ради Факультету електроенерготехніки та автоматики (протокол № 11 від 29.05.2023 р.). Реєстр. № 22/23-825.с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/38787>*
6. *Дистанційний курс «Надійність електричних машин»*
<https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146>

Додаткові інформаційні ресурси:

7. *Губаревич О.В. Надійність і діагностика електрообладнання: Підручник / О.В. Губаревич. – Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 248 с.*
8. *Грабко В. В. Експериментальні дослідження електричних машин.: навчальний посібник (5 частин)/ В. В. Грабко, М. П. Розводюк, С. М. Левицький, І. В. Грабенко. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 137 с.*
9. *Лут М.Т., Наливайко В.А., Радько І.П. Діагностування енергетичного обладнання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Вид – во ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2014.- 590 с.*
10. *Кухарчук В. В. Моніторинг, діагностування та прогнозування вібраційного стану гідроагрегатів : монографія / В. В. Кухарчук, С. Ш. Кацев, В. В. Усов. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 169 с.*
11. *ShahriyarKaboli, ReliabilityinPowerElectronicsandElectricalMachines: IndustrialApplicationsandPerformanceModels / ShahriyarKaboli. // IGI Global. – 2016. – 481 p.*
12. *Яцун, М. А. Експлуатація та діагностування електричних машин і апаратів: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів, що навч. за напрямом підготовки "Енергетика та електротехнічні системи в агропромисловому комплексі"/ М. А. Яцун, А. М. Яцун; Львівський нац. аграрний ун-т, Нац. ун-т "Львівська політехніка". - Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2010. - 228 с.*
13. *Шумілов Ю. А. Шум і вібрація електричних машин. Конспект лекцій – електронний варіант. – 2006. – 76 с: ил.*
14. *Яцейко А. Я. Діагностика ізоляції високовольтних трансформаторів струму під робочою напругою : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. техн. наук : спец.: 05.14.02 – «Електричні станції, мережі і системи» / А. Я. Яцейко. — К., 2008. — 18 с.*

Навчальний контент

4. Методика опанування навчальної дисципліни(освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на інформаційні джерела)
Надійність електричних машин	
1	<p>ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА СКЛАДОВІ НАДІЙНОСТІ. Показники надійності та якості. Об'єкт. Якість. Показники якості. Пошкодження. Відмова. Працездатність. Непрацездатність. Надійність. Безвідмовність. Ремонтпридатність. Довговічність. Термін служби. Ресурс. Граничний стан. Зберігаємість. Дослідження. Науковий метод підвищення надійності ЕМ. Аналіз апріорної (первинної) інформації, отриманої експертним опитуванням, вивченням літературних джерел, роздумів. Уточнення найближчих цілей, висунення робочих гіпотез. Планування, підготовка і проведення дослідів. Аналіз результатів дослідів, порівняння їх з апріорною інформацією і гіпотезами. Формулювання висновків – уточнення моделей, оцінка гіпотез, отримання апостерорної інформації. Ухвалення рішення про доцільність і можливість подальшого руху на наступний виток спіралі.</p> <p>Літературні джерела: [1-5];</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою, пошук прикладів технічного вирішення проблем надійності в техніці.</p> <p>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 1 https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</p>
2	<p>Проектування. Розробка конструкції. Структурні поняття: елемент, вузол, виріб, система. Конструкційна надійність. Конструкторський промах. Загальні рекомендації конструкторам. Виробництво. Загальні властивості сучасної технології. Виробництво електричних машин. Загальні закономірності. Засоби та плани контролю якості. Випробування на надійність. Прискорені випробування. Технологічні експерименти. Руйнівні і неруйнівні методи контролю. ОТК.</p> <p>Літературні джерела: [1-5];</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою,</p> <p>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 2 https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</p>
3	<p>ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ. Експлуатація. Аналіз першопричини та місць відмов. Захист, профілактика та резервування. Статистичний аналіз першопричин і місць відмови в ЕМ. Оптимізація захисту, профілактики та резервування ЕМ. Планові огляди. Безвідмовність обмоток. Випробування на надійність. Ресурсні випробування. Прискорені випробування. Визначальні та контрольні випробування на надійність.</p> <p>Літературні джерела: [1-5];</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою</p> <p>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 3 https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</p>
4	<p>ЕЛЕМЕНТИ ТЕОРІЇ ЙМОВІРНОСТЕЙ ТА МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ. Елементи теорії ймовірностей та математичної статистики. Ймовірності випадкових випадків. Причини відмов електричних машин. Випадкова подія, величина, процес. Ймовірність. Ймовірність події. Властивості ймовірності. Статистичне визначення. Відносна частота. Практичне застосування результатів статистичних спостережень. Випадкові величини. Випадкові величини дискретного та безперерного типу. Зв'язок між значенням випадкових величин та їх ймовірностями. Способи завдання</p>

	<p>випадкових величин. Статистичні характеристики: інтегральна та диференціальна функції розподілення. Закон розподілу випадкових величин. Диференціальний закон розподілу. Щільність розподілу. Практичне застосування результатів статистичних спостережень.</p> <p>Літературні джерела: [1-5];</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою.</p> <p>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 4</p> <p>https://do.ipr.kpi.ua/course/view.php?id=3146</p>
5	<p>Точкові оцінки випадкових величин. Істотні властивості розподілів вірогідних величин. Математичне очікування, мода, медіана, дисперсія, коефіцієнт варіації, розмах середньоарифметичне відхилення ВВ. Коефіцієнт форми розподілу. Показники, які оцінюють форму розподілу випадкових величин: коефіцієнт асиметрії та коефіцієнт ексцесу.</p> <p>Літературні джерела: [1-5];</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою.</p> <p>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 5</p> <p>https://do.ipr.kpi.ua/course/view.php?id=3146</p>
6	<p>КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ НАДІЙНОСТІ. Кількісні показники надійності. Ймовірність безвідмовної роботи. Ймовірності відмови. Частота відмов. Інтенсивність відмов. Середній час безвідмовної роботи. Середнє напруження на відмову. Практичне застосування результатів статистичних спостережень. СТРУКТУРНА НАДІЙНІСТЬ Структурна надійність. Послідовне з'єднання елементів. Резервування. Дублювання. Ймовірність відмови. Практичні розрахунки надійності систем з послідовним з'єднанням елементів.</p> <p>Літературні джерела: [1-5];</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою.</p> <p>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 6</p> <p>https://do.ipr.kpi.ua/course/view.php?id=3146</p>
7	<p>Паралельне з'єднання елементів. Збільшення надійності елементів та систем за рахунок резервування та дублювання. Ймовірність відмови системи. Ймовірність безвідмовної роботи. Практичні розрахунки надійності систем з паралельним з'єднанням елементів.</p> <p>Паралельно-послідовне з'єднання елементів. Паралельне з'єднання послідовних кіл. Послідовне з'єднання паралельних блоків. Ймовірність відмови системи. Ймовірність безвідмовної роботи. Практичні розрахунки надійності систем з паралельно-послідовним з'єднанням елементів.</p> <p>Літературні джерела: [1-5];</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою.</p> <p>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 7</p> <p>https://do.ipr.kpi.ua/course/view.php?id=3146</p>
8	<p>Періоди роботи технічних пристроїв. Період припрацювання. Період нормальної експлуатації. Період зносу. Виникнення відмов технічних пристроїв в період припрацьовування, нормальної роботи та в період старіння. Закони розподілу відмов. Експоненційний розподіл. Ознаки експоненціального розподілу. Ймовірність безвідмовної роботи при експоненціальному розподілі. Практичні розрахунки надійності з експоненційним розподілом.</p> <p>Літературні джерела: [1-5];</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою.</p>

	<i>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 8</i> https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146
9	<i>Нормальний розподіл. Нормальний розподіл випадкових величин, або розподіл Гауса, або крива Лапласа. Зростання інтенсивності відмов. Перший початковий момент розподілу. Середнє квадратичне відхилення. Функція розподілу випадкової величини. Правило трьох сиги. Інтеграл Лапласа. Табульовані функції. Щільність ймовірності розподілу табульованих функцій. Нормований та центрований розподіл. Розрахунок надійності систем, розподіл ймовірності яких підпорядковується нормальному закону розподілу. Практичні розрахунки надійності з нормальним розподілом. Розподіл Релея. Ознаки розподілу Релея. Ймовірність безвідмовної роботи при розподілі Релея. Практичні розрахунки надійності з розподілом Релея. Літературні джерела: [1-5]; Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою. Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 8</i> https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146
10	<i>Гамма-розподіл. Ознаки гамма-розподілу. Ймовірність безвідмовної роботи при гамма-розподілі. Практичні розрахунки надійності з гамма-розподілом. Розподіл Вейбулла. Ознаки розподілу Вейбулла. Ймовірність безвідмовної роботи при розподілі Вейбулла. Практичні розрахунки надійності з розподілом Вейбулла. Біноміальний розподіл. Ознаки біноміального розподілу. Ймовірність безвідмовної роботи при біноміальному розподілі. Практичні розрахунки надійності з біноміальним розподілом. Літературні джерела: [1-5]; Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою. Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 8</i> https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146
11	<i>Оцінка надійності за даними випробувань та експлуатації. Основні методи оцінки надійності. Визначальні випробування. Контрольні випробування. Випробування. Коефіцієнт прискорення. Загальна характеристика контрольних випробувань. Помилка першого роду. Помилка другого роду. Методика контрольних випробувань на надійність. Спрощений план випробувань. Практичне застосування плану випробувань для розрахунків надійності. Приємочний та браковочний рівні ВБР. Визначаючі випробування та оцінка надійності по даним експлуатації. Методика проведення контрольних випробувань на надійність. Методика та приклади проведення контрольних випробувань. Визначальні випробування та оцінка надійності за даними експлуатації. Ймовірно теоретичний розподіл. Рівень значущості. Критерії згоди. Графічний метод оцінки прямолінійності Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою. Літературні джерела: [1-5]; Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 8</i> https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146
12	<i>Надійність ізоляції обмоток електричних машин. Руйнування ізоляції. Тепловий, електричний, іонізаційний пробій діелектрика. Модель надійності ізоляції обмоток електричних машин. Математичні моделі надійності міжвиткової ізоляції. Розрахунок надійності міжвиткової, корпусної та міжфазової ізоляції обмоток електричних машин. Економічні питання надійності. Витрати на підвищення надійності. Модульна контрольна робота.</i>

	<p><i>Літературні джерела: [1-5];</i> <i>Завдання на СРС: Опрацювання матеріалу за конспектом та літературою.</i> <i>Дистанційний курс «Надійність електричних машин» лекція 8</i> https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</p>
	для ч.2 "Вібрації та шуми електричних машин":
13	<p><u>Лекція 13</u></p> <p style="text-align: center;">ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ ЗВУКУ, ШУМУ І ВІБРАЦІЇ</p> <p>Тема 1. Звук. Основні поняття. Визначення поняття "Звук". Характеристики звуку.</p> <p><i>Література: [1-5].</i></p> <p>Тема 2. Фізичні параметри звуку. Гучність звуку. Рівень гучності. Одиниці вимірювання звуку. Закон Вебера-Фехнера. Основні акустичні одиниці вимірювання звуку. Довжина звукової хвилі. <i>Література: [1-5].</i></p> <p><i>дистанційний курс "Надійність електричних машин" ч. 2 "Вібрації та шуми електричних машин", лекція 4, https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3143</i></p>
14	<p><u>Лекція 14</u></p> <p>Тема 3. Шум. Класифікація шуму.</p> <p>Тема 4. Вібрація. Параметри вібрації.</p> <p>Тема 5. Загальні відомості про генерування шуму і вібрації. Повний акустичний опір. Питомий акустичний опір. Коливальний тиск. Взаємозв'язок між гармонічними зміщенням, швидкістю і прискоренням. Випромінювання шуму.</p> <p>Завдання на СРС: Вплив шуму і вібрації на організм людини. <i>Література: [1-5].</i></p>
15	<p><u>Лекція 15</u></p> <p style="text-align: center;">ДЖЕРЕЛА ШУМУ ТА ВІБРАЦІЇ ЕЛЕКТРИЧНИХ МАШИН</p> <p>Тема 1. Загальна характеристика випромінювання шуму електричними машинами. Характеристика джерел шуму та вібрації електричних машин.</p> <p>Тема 2. Методи розділення джерел шуму та вібрації. Характеристика методів розділення джерел шуму та вібрації.</p> <p><i>Література: [1-5].</i></p>
16	<p><u>Лекція 16</u></p> <p style="text-align: center;">РОЗРАХУНОК ВІБРАЦІЇ І ВИПРОМІНЮВАНОВОГО ШУМУ</p> <p>Тема 1. Динамічна модель електричної машини. Метод електромеханічної аналогії.</p>

	<p>Поняття “вибірковий резонанс”. Методи “відлаштування” від резонансів. Завдання на СРС: Одномасова, двомасова і трьохмасова коливальні системи.</p> <p>Тема 2.Вібрація статорів, що збуджується електромагнітними силами. Література: [1-5].</p>
17	<p><u>Лекція 17</u> Тема 3.Випромінювання магнітного шуму корпусом машини.</p> <p style="text-align: center;">МАГНІТНИЙ ШУМ АСИНХРОННИХ ДВИГУНІВ</p> <p>Тема 1.Магнітне поле в повітряному проміжку АД Радіальні і тангенціальні сили, що створюються магнітними полями. Тангенціальні сили, що створюються магнітними полями.</p> <p>Завдання на СРС: Вибір кількості пазів короткозамкненого ротора. Література: [1-5].</p>
18	<p><u>Лекція 18</u></p> <p>Тема 2.Магнітострикція. Особливості магнітострикційних процесів в АД. Тема 3.Вплив технологічних і конструктивних факторів на магнітний шум. Тема 4.Вібрація крупних багатополюсних асинхронних двигунів. Література: [1-5].</p> <p>Модульна контрольна робота</p>
19	<p><u>Лекція19</u></p> <p style="text-align: center;">МАГНІТНИЙ ШУМ СИНХРОННИХ МАШИН</p> <p>Тема 1.Вібрація статора дво полюсного турбогенератора. Тема 2. Вібрація статора гідрогенератора Завдання на СРС:Результативимірювання шуму і вібрації синхронних машин.</p> <p>Тема 3.Вібрація статорних обмоток Література: [1-5].</p>
20	<p><u>Лекція20</u></p> <p style="text-align: center;">МАГНІТНИЙ ШУМ МАШИН ПОСТІЙНОГО СТРУМУ</p> <p>Тема 1.Основні причини магнітного шуму машин постійного струму. Власні коливання ярма. Прямий паз по довжині якоря, ексцентричний повітряний проміжок під полюсом. Тема 2.Додаткові причини магнітного шуму машин постійного струму. Скошений паз по довжині якоря, рівномірний повітряний проміжок під полюсом. Вплив навантаження на магнітний шум машин постійного струму. Вплив деяких технологічних відхилень на магнітний шум машин постійного струму.</p> <p>Література: [1-5].</p>
21	<p><u>Лекція 21</u></p>

	<p style="text-align: center;">АЕРОДИНАМІЧНИЙ ШУМЕЛЕКТРИЧНИХ МАШИН</p> <p>Тема 1. Утворення аеродинамічного шуму в електричних машинах. Шум вентилятора. Шум, що виникає від обертання ротора.</p> <p>Тема 2. Застосування глушителів шуму.</p> <p>Завдання на СРС: Аеродинамічний шум машин різного виконання. Література: [1-5].</p>
22	<p><u>Лекція22</u></p> <p style="text-align: center;">ВІБРАЦІЯ ЕЛЕКТРИЧНИХ МАШИН, ЩО ЗБУДЖУЄТЬСЯ ДЖЕРЕЛАМИ МЕХАНІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ</p> <p>Тема 1. Вібрація електричних машин, що збуджується підшипниками. Вимоги до конструкції і виробництва підшипників. Загальні відомості про підшипники кочення. Вимоги до конструкції і виробництва підшипників.</p> <p>Тема 2. Джерелавібрації підшипників кочення. Вплив струмів і магнітних полів на вібрацію підшипників кочення. Вібрація підшипників ковзання. Основні види ушкодження підшипників.</p> <p>Тема 3.Шум щіткового апарата. Причини шуму щіткового апарата Шум ковзного контакта.</p> <p>Тема 4.Віброакустична активність джерел механічного походження. Зниження віброакустичної активності джерел механічного походження. Удари в кінематичних парах. Незрівноваженість обертових мас. Література: [1-5].</p>
23	<p><u>Лекція 23</u></p> <p style="text-align: center;">ВИМІРЮВАННЯ ШУМУ І АНАЛІЗ СИГНАЛІВ ДАТЧИКІВ ВІБРАЦІЇ ЕЛЕКТРИЧНИХ МАШИН</p> <p>Тема 1. Умови і методи вимірювання шуму електричних машин. Вимірювальна апаратура. Встановлення і режим роботи досліджуваної машини. Нормування вібрації машин.</p> <p>Тема 2. Інтелектуальні системи моніторингу та діагностики машин по вібрації. Вібрація, її вимір і аналіз</p> <p>Тема 3. Датчики вібрації. Види датчиків вібрації. Основні елементи конструкції і принцип дії датчиків віброприскорення і віброшвидкості.</p> <p>Тема 4. Прилади для вимірювання вібраціїелектричних машин. Сучасні прилади для вимірювання вібрації електричних машин. Їх основні характеристики.</p>

	<p>Тема 5. Спектральна обробка сигналів датчиків вібрації в машинах роторного типу</p> <p>Література: [1-5].</p>
--	---

5. Лабораторні роботи

№ з/п	Назва лабораторної роботи
<i>Надійність електричних машин</i>	
1	<i>Вступне заняття. Інструктаж з правил техніки безпеки при виконанні лабораторних робіт. Порядок виконання оформлення протоколів та здачі лабораторних робіт.</i>
2	<i>Моделювання та вивчення ймовірнісних характеристик максимальних навантажень на ізоляцію обмоток електричних машин. (Лабораторна робота №5) Літературні джерела [10]; Завдання на СРС підготовка до проведення лабораторної роботи. Дистанційний курс «Надійність електричних машин» https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</i>
3	<i>Моделювання та вивчення ймовірнісних характеристик міцності системи корпусної ізоляції обмоток електричних машин. (Лабораторна робота №6) Літературні джерела [10]; Завдання на СРС підготовка до проведення лабораторної роботи. Дистанційний курс «Надійність електричних машин» https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</i>
4	<i>Моделювання характеристик безвідмовної роботи ізоляції двох двигунів. (Лабораторна робота №7) Літературні джерела [10]; Завдання на СРС підготовка до проведення лабораторної роботи. Дистанційний курс «Надійність електричних машин» https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</i>
5	<i>Оцінка надійності електричних машин за даними випробувань та експлуатації. (Лабораторна робота №8) Літературні джерела [10]; Завдання на СРС підготовка до проведення лабораторної роботи. Дистанційний курс «Надійність електричних машин» https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3146</i>
для ч.2 "Вібрації та шуми електричних машин": (лабораторні роботи)	
6	<i>Моделювання і обробка сигналу датчика вібрації АД із використанням основних елементів в програмі NationalInstrumentsLabView. (2 години)</i>
7	<i>Моделювання і обробка сигналу датчика вібрації АД із використанням елементів SimulateSignal і SpectralMeasurements в програмі NationalInstrumentsLabView. (2 години)</i>
8	<i>Спектральна обробка сигналів електромагнітних вібробуджуючих сил асинхронного двигуна: неушкодженого і при наявності ушкоджень стержнів ротора (4 години)</i>
9	<i>Дослідження спектрів електромагнітних вібробуджуючих сил асинхронного двигуна: неушкодженого і при наявності статичного ексцентриситета (4 години)</i>
10	<i>Колоквіум із захисту лабораторних робіт (1 година)</i>

6. Самостійна робота студента

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
для ч. 1 "Надійність електричних машин":		
1	<i>Завдання для СРС 1. Пошук прикладів технічного вирішення проблем надійності в техніці. Основні поняття та складові надійності. Показники надійності та якості.</i>	1
2	<i>Завдання для СРС 2. Зв'язок між наукоємністю електротехнічних виробів та їх надійністю.</i>	1
3	<i>Завдання для СРС 3. Загальні принципи проектування. Ідеї рівної міцності та рівної надійності</i>	1
4	<i>Завдання для СРС 4. Експлуатація. Аналіз першопричин та місць відмов. Види пошкоджень та відмов електричних машин в процесі випробувань та експлуатації. Захист, профілактика та резервування. Діагностика відмов.</i>	1
5	<i>Завдання для СРС 5. Випробувальне устаткування. Принципи випробування електричних машин на надійність.</i>	1
6	<i>Завдання для СРС 6. Моделювання випадкових величин. Випадкові величини дискретного та безперервного типів. Зв'язок між значенням випадкових величин та їх ймовірностями. Способи завдання випадкових величин. Статистичні характеристики: інтегральна та диференціальна функції розподілення.</i>	2
7	<i>Завдання для СРС 7. Завдання на СРС: Порівняння випадкових величин. Оцінки крайніх значень випадкових величин.</i>	1
8	<i>Завдання для СРС 8. Розрахунок ІБР, ІВ, інтенсивності відмов за даними статистичного ряду випадкових величин.</i>	1
9	<i>Завдання для СРС 9 Розрахунок надійності систем при послідовному з'єднанні елементів.</i>	1
10	<i>Завдання для СРС 10. Збільшення надійності елементів та систем за рахунок резервування та дублювання. Імовірність відмови системи. Імовірність безвідмовної роботи.</i>	1
11	<i>Завдання для СРС 11. Завдання на СРС: Розрахунок надійності при паралельно-послідовному з'єднанні систем.</i>	1
12	<i>Завдання для СРС 12. Виникнення відмов технічних пристроїв в період припрацьовування, нормальної роботи та в період старіння.</i>	1
13	<i>Завдання для СРС 13. Застосування нормального розподілу при розрахунках надійності систем електромеханічних пристроїв. Застосування експоненційного розподілу при розрахунках надійності систем електромеханічних пристроїв</i>	1
	<i>Завдання для СРС 14. Застосування нормального розподілу при</i>	

14	<i>розрахунках надійності систем електромеханічних пристроїв.</i>	1
15	<i>Завдання для СРС 15. Застосування розподілу Релея при розрахунках надійності систем електромеханічних пристроїв.</i>	1
16	<i>Завдання для СРС 16. Застосування гамма-розподілу при розрахунках надійності систем електромеханічних пристроїв.</i>	1
17	<i>Завдання для СРС 17. Застосування розподілу Вейбулла при розрахунках надійності систем електромеханічних пристроїв.</i>	1
18	<i>Завдання для СРС 18. Застосування біноміального розподілу при розрахунках надійності систем електромеханічних пристроїв.</i>	1
19	<i>Завдання для СРС 19. Визначаючи випробування та оцінка надійності по даним експлуатації.</i>	2
20	<i>Завдання для СРС 20. Прийомочний та браковочний рівні ВБР.</i>	2
21	<i>Завдання для СРС 21. Визначення об'єму вибірки для проведення контрольних випробувань з заданим ризиком споживача.</i>	2
22	<i>Завдання для СРС 22. Визначення закону розподілу випадкових величин за статистичними даними.</i>	4
23	<i>Завдання для СРС 23. Розрахунок надійності міжвиткової, корпусної та міжфазової ізоляції обмоток електричних машин.</i>	2
24	<i>Завдання для СРС 24. Розрахунок надійності міжвиткової, корпусної та міжфазової ізоляції обмоток електричних машин.</i>	7
25	<i>Завдання для СРС 25. Зв'язок між вартістю та надійністю. Витрати на підвищення надійності електричних машин. Мінімум витрат, який відповідає заданій імовірності відмови.</i>	7
для ч.2 "Вібрації та шуми електричних машин":		
1	<i>Завдання для СРС 1. Вплив шуму і вібрації на організм людини.</i>	1
2	<i>Завдання для СРС 2. Одномасова, двомасова і трьохмасова коливальні системи.</i>	1
3	<i>Завдання для СРС 3. Вибір кількості пазів короткозамкненого ротора.</i>	1
4	<i>Підготовка до домашньої контрольної роботи (частина 1)</i>	4
5	<i>Завдання для СРС 4. Результати вимірювання шуму і вібрації синхронних машин.</i>	1
6	<i>Завдання для СРС 5. Аеродинамічний шум машин різного виконання.</i>	1
8	<i>Підготовка до екзамену</i>	36

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Система вимог, які викладач ставить перед студентом:

- правила відвідування занять: відповідно до Наказу 1-273 від 14.09.2020 р. заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати заохочувальні або штрафні бали. Відповідно до PCO даної дисципліни бали нараховують за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях. Відпрацювання лабораторних робітз дисципліни є обов'язковою умовою допуску до заліку;
- правила поведінки на заняттях: студент має можливість отримувати бали за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях, передбачені PCO дисципліни. Використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача, в інтернеті, в дистанційному курсі на платформі Сікорський здійснюється за умови вказівки викладача;
- політика щодо академічної доброчесності: Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf> встановлює загальні моральні принципи, правила етичної поведінки осіб та передбачає політику академічної доброчесності для осіб, що працюють і навчаються в університеті, якими вони мають керуватись у своїй діяльності, в тому числі при вивченні та складанні контрольних заходів з дисципліни "Надійність електричних машин"
- при використанні цифрових засобів зв'язку з викладачем (мобільний зв'язок, електронна пошта, переписка на форумах та у соц. мережах тощо) необхідно дотримуватись загальноприйнятих етичних норм, зокрема бути ввічливим та обмежувати спілкування робочим часом викладача.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: написання МКР, виконання лабораторних робіт

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен

Умови допуску до семестрового контролю: мінімальна оцінка за кожну МКР 6 балів, виконання і захист усіх лабораторних робіт, семестровий рейтинг більше 40 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Оскільки дисципліна складається з 2-х частин, то є певні особливості в оцінюванні студентів. Зокрема, бали набрані в частині 1, діляться на 2 і сумуються до балів, набраних в частині 2. Таким чином в кожній частині студент може набрати 30 балів з 60 балів стартового рейтингу до екзамена.

Рейтинг студента з кредитного модуля розраховується зі 100 балів. Екзаменаційна складова шкали Re всього курсу дорівнює 40% від загальної рейтингової шкали - 40 балів:

PCO для ч. 1 "Надійність електричних машин":

Загальна рейтингова оцінка студента після завершення семестру складається з балів, отриманих за:

- *відповіді під час проведення експрес-опитувань на лекціях;*
- *виконання та захист чотирьох лабораторних робіт;*
- *виконання індивідуальної роботи (РГР);*
- *виконання чотирьох контрольних робіт у рамках модульної контрольної роботи (МКР).*

<i>Експрес-опитування</i>	<i>Лаб. роботи</i>	<i>РГР</i>	<i>МКР</i>	<i>Rc</i>	<i>Рекз</i>	<i>R</i>
<i>12</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>8</i>	<i>60</i>	<i>40</i>	<i>100</i>

Відповіді під час проведення експрес-опитувань на лекціях

Ваговий бал – 0,3.

Максимальна кількість балів на всіх лекціях – 0,3 бали * 27 = 8 бали.

Критерії оцінювання

- *правильні відповіді на окремі питання з місця – 0,3;*

Виконання та захист лабораторних робіт

Ваговий бал – 5.

Максимальна кількість балів за всі лабораторні роботи дорівнює $5 \times 4 = 20$ балів.

Критерії оцінювання

- *повне виконання експериментальної частини роботи, точна обробка експериментальних даних, якісне оформлення протоколу і повна відповідь при захисті роботи – 5 балів;*
- *обробка експериментальних даних з незначними помилками або неякісне оформлення протоколу – 2 ... 4 балів;*
- *суттєві помилки в експериментальних даних але повне розуміння теми і матеріалу лабораторної роботи – 1 ... 2 балів;*
- *неповна або неточна відповідь при захисті роботи і погане оформлення протоколу – 0 балів;*

Індивідуальне семестрове завдання (РГР)

Згідно з робочою навчальною програмою кожен студент виконує розрахунково-графічну роботу.

Максимальна кількість балів за виконання РГР – 20.

Критерії оцінювання

- *повне, точне і вчасне виконання – 20 балів;*
- *розрахунок неточний є окремі несуттєві помилки – 7...11 балів;*
- *розрахунок неповний, є окремі суттєві помилки – 1...6 балів;*
- *розрахунок неправильний – 0 балів;*
- *на виконання РГР відводять 8 тижнів з моменту видачі завдання; здача РГР після встановленого терміну передбачає нарахування штрафного балу -2 за кожен тиждень понад встановлений термін.*

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з теоретичного та практичного запитання курсу: «Надійність електричних машин».

Ваговий бал кожної частини МКР – 4.

Максимальний бал за МКР – $2 * 4 = 8$.

<i>Критерії оцінювання</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - правильна відповідь та правильне розв'язання задачі – 2 *4=8.бали; - часткове розв'язання задачі, наявність незначних помилок у відповіді – 2 *3=6.балів; - правильне розв'язання задачі та неправильна відповідь або навпаки – 2 *2=4. бали; - відсутність відповіді – 0 балів. <p>Календарний контроль базується на поточній рейтинговій оцінці. Умовою позитивної атестації є значення поточного рейтингу студента не менше 50% від максимального можливого на час атестації.</p>	
<i>PCO для ч.2 "Вібрації та шуми електричних машин":</i>	
<i>Стартовий рейтинг в 60 балів складається з балів, що студент протягом семестру отримує за:</i>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Написання модульної контрольної роботи: 20 балів 2. Виконання та захист 4лабораторних робіт: 40 балів; 5. Відповідь на екзамені – 40 балів.
<i>Критерії нарахування балів:</i>	
<i>1. Результати написання модульних контрольних робіт: 2*10б=20 балів.</i>	<p><i>Інформація про структуру МКР:</i> За повністю правильно написану МКР =20 балів В білеті 5 питань: 1 питання - складне питання 8 балів. 2 питання - питання середньої складності 6 балів. 3 питання – 3 простих питання по 2 балу = 6 балів. В одному простому питанні може бути декілька простих запитань. Для зарахування МКР необхідно її написати на 60% і більше від максимальної кількості балів за МКР.</p> <p><i>Оцінювання питання на 8 балів:</i> 8 балів - повна обґрунтована відповідь; 2 ...7 балів –недостатньо обґрунтована відповідь. Студент має можливість переписувати МКР достатню кількість разів, допоки не напише МКР на достатню кількість балів.</p>
<i>2. Виконання та захист 4лабораторних робіт: 40 балів;</i>	<ul style="list-style-type: none"> • по 8 балів — повне виконання і вчасний захист кожноїлабораторної роботи1, 2. • по 12 балів — повне виконання і вчасний захист кожноїлабораторної роботи3, 4. <p><i>Оцінювання л.р. на 12 балів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 12 балів — повне виконання і вчасний захист лабораторної роботи;

	<ul style="list-style-type: none"> 0...6 балів — неповне або часткове виконання лабораторної роботи.
Умови отримання першої атестації:	<p>набрано 50% (13 б) з того, що можна набрати (26 б):</p> <ul style="list-style-type: none"> написано МКР 1 на оцінку не менше 6 б: 10 б зроблено і захищено л.р. 1 і 2: 16 б
Умови отримання другої атестації:	<p>набрано 50% (26 б) з того, що можна набрати (52 б):</p> <ul style="list-style-type: none"> написано кожну МКР 1 і МКР 2 на оцінку не менше 6 б: 20 б зроблено і захищено л.р. 1...3: 32 б
<p>Штрафні та заохочувальні бали:</p> <ul style="list-style-type: none"> участь у модернізації лабораторних робіт: + 1...6 балів; <p>Сумарна кількість як штрафних, так і заохочувальних балів не повинна перевищувати $0,1R_C = 6$ балів (для PCO-2, екзамен) або $0,1R = 10$ балів (для PCO-1, залік).</p>	
Критерії допуску студентів до екзамену з дисципліни частина 1:	<ul style="list-style-type: none"> набрати стартовий рейтинг RC не менше 40 балів з 60 балів; виконати і захистити всі лабораторні роботи з даної дисципліни; написати кожну з МКР 1 і МКР 2 на оцінку, не менше 6 балів (60%) з 10 балів.
<p>Проведення екзамену з дисципліни частина 1 і 2:</p> <p>На екзамені студент може набрати 10 балів з ч.1 дисципліни і 30 балів з ч.2 дисципліни. Питань на екзамені з курсу частини 2 «Надійність електричних машин» більше тому що в частині 2 відсутні модульні контрольні роботи.</p> <p>Рейтингова шкала з дисципліни складає:</p> $R = R_c + R_e = 30 + 10 = 40 \text{ балів.}$ <p>На екзамені студенти виконують письмову контрольну роботу. На екзамені в білеті 4 питання по 10 балів кожне:</p> <ol style="list-style-type: none"> питання з дисципліни частина 1 (теоретичне питання) питання з дисципліни частина 2 (теоретичне питання) питання з дисципліни частина 2 (теоретичне питання) питання з дисципліни частина 2 (задача) <p>Критерії оцінювання екзаменаційної контрольної роботи:</p> <p>Кожне запитання (завдання) оцінюється у 10 балів за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 10-9 балів; «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними неточностями) – 8-7 балів; «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 7-6 балів; «незадовільно», відповідь не відповідає умовам до «задовільно» – 0 балів. <p>Оцінка "автоматом" не виставляється бо з дисципліни екзамен (PCO-2).</p>	

Сума стартових балів та балів за екзаменаційну контрольну роботу переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік тем, які виносяться на семестровий контроль

для ч. 1 "Надійність електричних машин":

1. Проаналізувати основні етапи забезпечення надійності. Дослідження. Науковий метод.
2. Проаналізувати основні етапи забезпечення надійності. Проектування. Розробка конструкцій.
3. Проаналізувати основні етапи забезпечення надійності. Виробництво. Загальні властивості сучасної технології.
4. Проаналізувати основні етапи забезпечення надійності. Експлуатація Аналіз першопричин та місце відмов. Захист, профілактика та резервування.
5. Елементи теорії імовірностей та математичної статистики. Проаналізувати поняття імовірності випадкових подій.
6. Елементи теорії імовірностей та математичної статистики. Проаналізувати поняття випадкових величини та методи задання випадкових величин.
7. Елементи теорії імовірностей та математичної статистики. Проаналізувати поняття функції розподілення випадкових величин та властивості функції розподілення.
8. Проаналізувати поняття точкових випадкових величин. Середнє, медіана і мода.
9. Проаналізувати поняття точкових випадкових величин. Дисперсія. Коефіцієнт варіації. Розмах. Середньоарифметичне відхилення.
10. Проаналізувати поняття точкових випадкових величин. Коефіцієнт форми. Коефіцієнт ексцесу.
11. Дати оцінку кількісним характеристикам надійності. Імовірність безвідмовної роботи.
12. Дати оцінку кількісним характеристикам надійності. Частота відмов. Інтенсивність відмов.
13. Дати оцінку кількісним характеристикам надійності. Середній час безвідмовної роботи. Середнє напрацювання на відмову.
14. Привести порівняння періодів роботи технічних приладів.
15. Проаналізувати поняття структурна надійність. Послідовне та паралельне з'єднання елементів.
16. Проаналізувати поняття структурна надійність. Послідовно-паралельне з'єднання елементів.
17. Дати оцінку експоненціальному закону розподілення відмов.
18. Дати оцінку нормальному закону розподілення відмов.
19. Дати оцінку закону розподілення Релея.
20. Дати оцінку закону Гамма- розподілення.
21. Дати оцінку закону розподілення Вейбулла.
22. Дати оцінку біноміальному закону розподілення.
23. Дати оцінку надійності за даними дослідження та експлуатації. Загальна характеристика контрольних досліджень.
24. Проаналізувати методика проведення контрольних досліджень на надійність.

25. Проаналізувати означальні дослідження і оцінка надійності за даними експлуатації.
26. Проаналізувати надійність ізоляції обмоток електричних машин.
27. Дати оцінку моделі оцінки ізоляції обмоток електричних машин.
28. Економічні питання надійності. Дати оцінку зв'язку між вартістю та надійністю.
29. Економічні питання надійності. Дати оцінку затратам на підвищення надійності виробів.
30. Дати оцінку надійності елемента, апарату чи системи при імпульсному режимі роботи.

для ч.2 "Вібрації та шуми електричних машин":

- Тема 1. Звук. Основні поняття.
- Тема 2. Фізичні параметри звуку.
- Тема 3. Шум.
- Тема 4. Вібрація.
- Тема 5. Загальні відомості про генерування шуму і вібрації.
- Тема 6. Загальна характеристика випромінювання шуму електричними машинами.
- Тема 7. Методи розділення джерел шуму та вібрації.
- Тема 8. Динамічна модель електричної машини.
- Тема 9. Вібрація статорів, що збуджується електромагнітними силами.
- Тема 10. Випромінювання магнітного шуму корпусом машини.
- Тема 11. Магнітне поле в повітряному проміжку АД
- Тема 12. Магнітострікція.
- Тема 13. Вплив технологічних і конструктивних факторів на магнітний шум.
- Тема 14. Вібрація крупних багатополюсних асинхронних двигунів.
- Тема 15. Вібрація статора дво полюсного турбогенератора.
- Тема 16. Вібрація статора гідрогенератора
- Тема 17. Вібрація статорних обмоток
- Тема 18. Основні причини магнітного шуму машин постійного струму.
- Тема 19. Додаткові причини магнітного шуму машин постійного струму.
- Тема 20. Утворення аеродинамічного шуму в електричних машинах.
- Тема 21. Застосування глушителей шуму.
- Тема 22. Вібрація електричних машин, що збуджується підшипниками.
- Тема 23. Джерела вібрації підшипників кочення.
- Тема 24. Шум щіткового апарата.
- Тема 25. Віброакустична активність джерел механічного походження
- Тема 26. Умови і методи вимірювання шуму електричних машин.
- Тема 27. Інтелектуальні системи моніторингу та діагностики машин по вібрації.
- Тема 28. Датчики вібрації.
- Тема 29. Прилади для вимірювання вібрації електричних машин.
- Тема 30. Спектральна обробка сигналів датчиків вібрації в машинах роторного типу.

Сертифікати проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою можуть бути зараховані за умови виконання вимог, наведених у Наказі № 7-177 від 01.10.2020 Про затвердження положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доц. к.т.н. Гераскіним О.А., доц. к.т.н. Реуцьким М.О.

Ухвалено кафедрою електромеханіки ФЕА (протокол № 10 від 19.05.2023 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 10 від 22.06.2023 р.)

Зміни в си́лабусі:

Розширено та оновлено список літератури.